Een nieuwe bestemming voor de Euro-bioscoop, een verkenning.

Inhoud:

De huidige situatie 3
Hilversum, 'mediastad' 3
De Euro-bioscoop 3
De NSF 4
De Euro-bioscoop als museum 5
Positie ten opzichte van Beeld en Geluid, de 'Experience' 7
Wat er te zien zal zijn 7
Educatie 8
Te verwachten bezoekersaantallen 9
Kosten 9
Verkeer binnen en buiten het museum 10
Fondsen 10
- Inkomsten 10
- Opbrengst museum 10
- Subsidies 11
- Neveninkomsten 11

Collecties 11
Resumerend 12
Thema's tentoonstellingen 13

De huidige situatie

Onlangs zijn in de media berichten verschenen dat voor de Euro-bioscoop te Hilversum een nieuwe bestemming wordt gezocht. Hoewel momenteel in slechte toestand ziet de gemeente Hilversum het historisch belang van het pand en heeft zij BOEi ingeschakeld om een verkenning te plegen voor een nieuwe toepassing van het gebouw. BOEi staat omschreven als: *'een non-profit organisatie die zich bezighoudt met herbestemmen van industrieel erfgoed. Zij doet dit vanuit verschillende invalshoeken: als ontwikkelaar, belegger of adviseur. Of een combinatie hiervan.'* [1]

Hilversum, 'mediastad'

De gemeente Hilversum heeft enkele jaren geleden als 'speerpunt' voor beleid geformuleerd dat Hilversum, met als sleutelwoorden 'mediastad' en architectuur, meer toerisme moet gaan trekken. De plaats bezit vele bezienswaardigheden op architectonisch gebied, zoals het befaamde raadhuis van Dudok en de vele studiogebouwen. Voorts zijn er enkele musea, waarbij in het kader van 'mediastad' vooral de 'experience' van het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid aansluit. Deze 'experience' is vooral gericht op geschiedenis en productie van radio- en televisieprogramma's. Men kan er oude programma's beluisteren en bekijken en bepaalde facetten hiervan; het produceren en acteren, zelf eens proberen. Er is een kleine tentoonstelling met historische apparatuur maar hoofdzakelijk richt men zich hier op de 'software', de programma's. Regelmatig zijn er thematentoonstellingen.

De Euro-bioscoop

De Euro-bioscoop is een markant historisch pand. De vorm vloeit voort uit de eerste toepassing; het is in 1912 gerealiseerd als showroom voor automobielhandelaar T. de Wit. Het gebouw is ontworpen door architect J.R. de Jong en civiel-ingenieur G. Kuijpers. Wat de oorspronkelijke functie betreft kan haast worden gesteld dat het *als museum is gebouwd*. Per slot van rekening is ook bij een showroom tentoonstellen het thema, reden waarom bij de bouw gekozen is voor een dakconstructie met gebogen beton waardoor steunpilaren – die in de weg zouden staan – kunnen worden voorkomen. In maart 1919 neemt de Nederlandse Seintoestellen Fabriek (NSF) het gebouw over. In maart 1918 heeft deze jonge firma een oude leegstaande weverij betrokken aan de Groest. Deze ruimte is te klein geworden. In afwachting van een nieuw te bouwen fabriek aan de Jan van der Heydenstraat wordt het 'nieuwe' gebouw benut als montagehal van radio zend- en ontvangapparatuur. In 1921 betrekt de NSF de nieuwe fabriek. Het oude NSF gebouw wordt – door een nieuwe eigenaar – in gebruik genomen als feest- en concertzaal. Vanaf 1927 is er een bioscoop gevestigd.[2]

---

[1] http://www.boei.nl/ [30 december 2014]

[2] Deze historische schets is gebaseerd op: *NSF, Philips' Telecommunicatie Industrie voorheen n.v. Nederlandsche Seintoestellenfabriek – Hilversum – Holland* (1948) [gedenkboek 30 jarig bestaan], Vogt, Willem, *Spanne en Spanningen. De veertigjarige geschiedenis van de n.v. Philips' Telecommunicatie Industrie voorheen n.v. Nederlandsche Seintoestellen Fabriek* (Hilversum 1958) en Velzen, Susanne van, ongedateerd knipsel uit vermoedelijk de Gooi- en Eemlander betreffende de Euro-bioscoop.

de latere Euro-bioscoop in gebruik als montagehal van de NSF, circa 1920

De NSF

De NSF richt zich op de ontwikkeling van radio zend- en ontvangapparatuur. Aanvankelijk worden louter toestellen geproduceerd voor gebruik op de scheepvaart, rondom 1925 komt hier de radio als verstooiing voor het publiek bij. De NSF start experimentele radiouitzendingen en gaat, nadat de omroepverenigingen de uitzendingen overnemen,

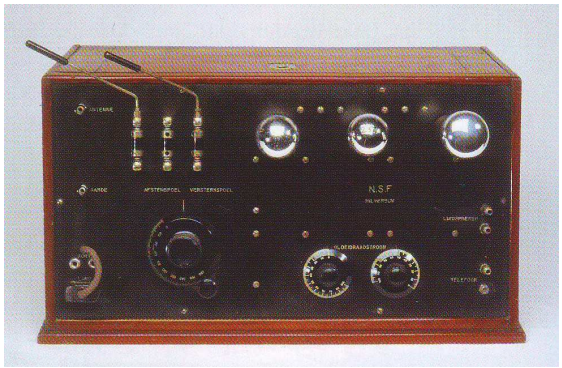

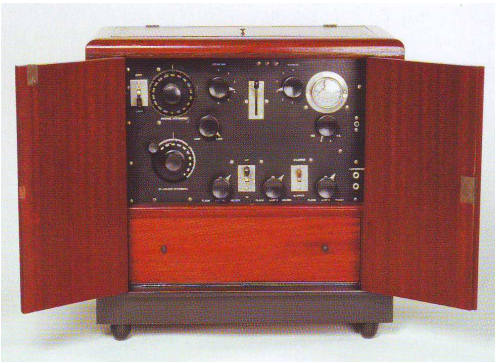

links: NSF M 3 ontvangtoestel, 1926, rechts: de NSF V 4 van 1927

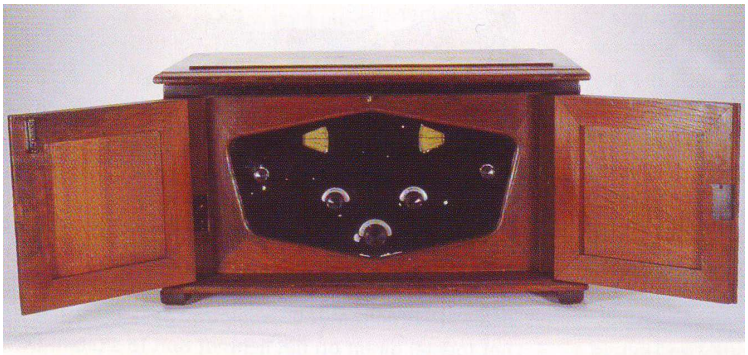

links: de NSF 4, een 'bestseller' met een productie van 35.000 exemplaren tussen 1927 en 1931, rechts de laatste door de NSF ontwikkelde consumentenontvanger, de Hilversum-3 uit 1931[3]

onder andere radiotoestellen fabriceren in opdracht van Philips te Eindhoven. Het bedrijf blijft ook gespecialiseerde communicatieapparatuur vervaardigen. Dit wordt uiteindelijk de belangrijkste activiteit. In 1947 zet de NSF zich voort als de N.V. Philips' Telecommunicatie Industrie.

De aanwezigheid van de NSF te Hilversum heeft geleid tot de vestiging, in de jaren twintig, van de studio's van radioverenigingen als H.D.O. (later A.V.R.O.), K.R.O., V.A.R.A. en N.C.R.V. Veelal levert de NSF de technische installatie voor de studio. De NSF is de bakermat geweest van de 'mediastad' Hilversum.

Tevens kan dit van de NSF worden gezegd met betrekking tot de Nederlandse grammofoonplatenindustrie. In 1932 is door de NSF bij Neumann te Berlijn als experiment een apparaat voor het opnemen (snijden) van grammofoonplaten aangeschaft. In 1933 komt Henk van Zoelen, directeur van de Nederlandsche Decca Distributie Maatschappij, op het idee om deze machine te benutten voor het opnemen van Nederlandse ensembles voor zijn Decca label. Daarvoor gaan de orkesten naar de Decca studio in Londen, uiteraard is opnemen in Hilversum goedkoper. Op deze wijze worden in de periode 1933-1942 door de NSF voor Decca honderden opnamen gemaakt. In 1942 wordt de Nederlandse Decca branche verkocht aan Philips. Hieruit wordt na de tweede wereldoorlog Philips Phonografische Industrie gevormd, later bekend onder de naam Phonogram en Polygram, met vestigingen in Hilversum (studio) en Baarn (productie).

<u>De Euro-bioscoop als museum</u>

Zoals hierboven gesteld, gebouwd als showroom is de voormalige Euro-bioscoop zeer geschikt als museum. De indeling kan door het ontbreken van steunpilaren of dragende muren vrijelijk worden gekozen en het feit dat er (bij handhaving van het originele uiterlijk) nauwelijks daglicht in het gebouw doordringt, is voor een museum eerder een pré dan een tegen. Voordeel van toepassing als museum is dat het gebouw aan de buitenzijde niet behoeft te worden aangepast.

---

[3] Afbeeldingen naar: Driesens, Frans J.J., *Opkomst van de Nederlandse Radio-industrie. Een beschrijving van de radioproductie in de jaren 1915-1930* (Reusel 2002): 104, 108

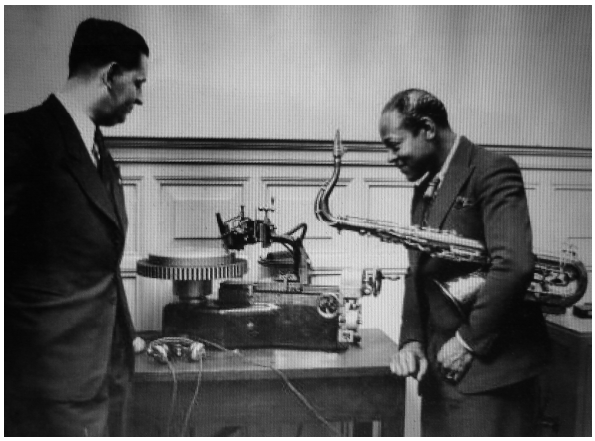

Opname van grammofoonplaten met Neumann-NSF apparatuur, circa 1934, rechts: jazz-legende saxofonist Coleman Hawkins toont belangstelling voor de Neumann machine na een opname voor Decca. Theo Uden Masman (leider van het Ramblers dansorkest) kijkt toe (februari 1935).

NSF labels voor opname van radio-uitzendingen en voor opnamen voor particulieren. Links circa 1935, rechts 1944

De oppervlakte van de Euro-bioscoop bedraagt volgens informele opgave van BOEi 600 á 700 m^2. Dit biedt voldoende ruimte voor een expositieruimte, kantoor, depot, museumwinkel en eventuele horeca.

In Nederland bevinden zich enige collecties gerelateerd aan de NSF en Hilversum die in de Euro-bioscoop een door historische verbondenheid logische plek zouden kunnen vinden. Het betreft objecten met betrekking tot radio- en grammofoontechniek. Het gebruik van de Euro-bioscoop als museum dat producten van de NSF toont en inzoomt op de geschiedenis van de Nederlandse fonografische industrie zal een interessante attractie voor Hilversum vormen, zeker door de herleefde belangstelling voor geschiedenis en grammofoonplaten. Daarbij zou het onderwerp van het museum gerelateerd zijn aan het gebouw. Het pand vormt als het ware onderdeel van de collectie. Het is het laatste NSF gebouw dat nog bestaat. Ook alle NSF-Decca-Philips ‘fonografische’ locaties in de omtrek zijn ten prooi

gevallen aan de slopershamer (in Hilversum: de studio in het Hof van Holland en de studio in de Honingstraat, in Baarn: en het complex aan de Torenlaan).

Het museum moet een brede opzet krijgen. Niet slechts technisch maar juist ook meer met een kunstzinnige invalshoek, al dan niet in de vorm van tijdelijke, thematische, tentoonstellingen; aandacht voor ontwerp en presentatie van (consumenten) apparatuur (design) en geluidsdragers (platenhoezen).

Positie ten opzichte van Beeld en Geluid, de 'Experience'

Het karakter van dit museum zal complementair zijn ten opzichte van de 'Experience' van Beeld en Geluid. Wordt daar het accent gelegd op programma's en artiesten, in het Euro-bioscoop museum[4] zal de invalshoek meer bestaan uit apparatuur en technische ontwikkeling. Waar de 'Experience' meer is gericht op jeugd, gezinnen en actie zal het Euro-bioscoop museum een meer ingetogen karakter krijgen en vooral museum zijn. Gebouw en collectie dicteren dit en daarbij is er geen noodzaak voor een tweede 'Experience'. Beide attracties zullen elkaar dan juist versterken. Met Beeld en Geluid kunnen thema's in de tentoonstelling worden opgezet waarbij beide attracties op elkaar inspelen en, bijvoorbeeld door een 'passe par tout' (universeel entreebewijs), bezoek over en weer wordt gestimuleerd. Met Beeld en Geluid zal synergie moeten worden gezocht en gevonden.

Wat er te zien zal zijn

Hieronder volgt de weerslag van een bescheiden verkenning naar de mogelijkheid de Euro-bioscoop in te richten als een museum dat – met de NSF als uitgangspunt – zich richt op de ontwikkeling van radio- en fonografische produkten. Hierbij zal aandacht zijn voor productieprocessen en het uiteindelijke product voor de consument. De geschiedenis van de NSF, omroep en studio's, kortom de ontwikkeling van Hilversum als 'mediastad', kan hiermee op logische en ongekunstelde wijze worden verweven.

De objecten en documenten hiervoor zijn beschikbaar in diverse collecties (zie hieronder). Wellicht zal het mogelijk zijn enige apparatuur in bruikleen te ontvangen van Beeld en Geluid.

Allereerst kan een vrijwel compleet overzicht worden gegeven van de radiotoestellen en andere producten die door de NSF zijn geproduceerd tot circa 1930 (collectie Driesens). Ruimte en prioriteit zullen bepalen of gekozen wordt voor een integraal overzicht of 'highlights'.

Ten tweede kan de snijmachine worden getoond waar de Nederlandse Decca – in onder andere de NSF studio – vanaf 1933 haar opnamen heeft gemaakt. Deze machine is tot circa 1963 gebruikt door Philips Phonografische Industrie en heeft in haar arbeidzame leven van 30 jaar diverse modificaties ondergaan. Deze modificaties vertellen het verhaal van de innovatie op het gebied van de grammofoonplaat. Eventueel kan een originele, ongemodificeerde machine van hetzelfde type worden getoond. Dit kan worden aangevuld

[4] Dit is een werktitel, uiteraard zal voor het Euro-biscoop museum een betere naam moeten worden verzonnen.

met een Neumann schaafmachine voor wasplaten, zoals gebruikt door de VARA tussen 1933 en ongeveer 1940. Daarnaast kan een van de laatste typen snijmachine worden opgesteld welke bij Polygram dienst heeft gedaan (alle genoemde objecten collectie De Wolf). Desgewenst kan de apparatuur operationeel worden gemaakt.

Ten derde kan – eventueel in tijdelijke exposities of lezingen – worden gefocust op diverse aspecten binnen de gestelde kaders. Aan het eind van dit document volgt een lijst met enige suggesties.

Ten vierde kan een deel worden ingericht waar de bezoeker het vervaardigen van een grammofoonplaat kan zien en eventueel zelf een opname kan maken. Zo kan een kleine studio worden gecreëerd waar personen of ensembles zich direct kunnen laten vastleggen op de plaat. Dat kan 'ouderwets' (mono, 78 toeren) of 'modern' (stereo, 33 of 45 toeren). De plaat kan meteen mee naar huis worden genomen. De mogelijkheid kan worden geschapen een klein plaatje in te spreken als souvenier of cadeautje.

Een vijfde punt is tijdens een oriënterend telefoongesprek met een van de medewerkers van BOEi naar voren gekomen. Zou het mogelijk zijn om het productieproces (persen) van een grammofoonplaat te tonen? Dit zal nader onderzocht moeten worden. Samenwerking met de Record Industry in Haarlem – de bekende platenperserij – ligt hier voor de hand. In het depot van Beeld en Geluid bevindt zich een oude platenpers voor handbediening. Deze zal ongetwijfeld tot leven zijn te wekken. Een alternatief: Harry Coster heeft een methode ontwikkeld om met een kleine handpers op beperkte schaal platen te persen. In principe is het gehele proces (snijden – galvano – matrijzenmakerij – persen) te tonen.[5]

Naast objecten is er betreffende de onderwerpen veel historisch foto- film- en geluidsmateriaal voorhanden.

Educatie

Het museum zal – naast voor volwassenen – interessant zijn voor bezoek door middelbare scholieren. In het kader van het natuurkundeonderwijs zijn er aardige praktische raakvlakken met de (mechanische) geluidsregistratie te vinden. De verbetering van geluidskwaliteit is hierbij hoofdzakelijk een kwestie geweest van verlaging van de massa van bewegende onderdelen en het gunstig kiezen van de resonantiefrequentie. Eventueel kan een lesprogramma, in diverse moeilijkheidsgraden, worden samengesteld.

Ook voor de in Hilversum en omgeving aanwezige opleidingsinstituten voor geluidstechniek zal een bezoek aan het museum, en daarmee een duik in de geschiedenis van 'het vak', leuk en leerzaam zijn en het begrip voor de ontwikkelingen in de geluidsopname- en weergave techniek vergroten.

[5] Het productieproces van een grammofoonplaat behelst: opname (tot circa 1950 direct op de plaat, daarna eerst op geluidsband), snijden (tot circa 1950 directe opname, daarna overspelen van geluidsband naar plaat), matrijs maken (geleidend maken van de was- of lakplaat, aan laten groeien van een metaallaag volgens galvanisch procedé. Er ontstaat een 'negatief' waarmee geperst kan worden maar veelal wordt langs galvanische weg weer een 'positief' gemaakt waarvan diverse – ook weer galvanisch – identieke persmatrijzen kunnen worden vervaardigd. Persen van de platen in schellak (78 toeren) of vinyl (33 en 45 toeren).

Juist de oude apparatuur toont op praktische wijze het principe van de opname. Hierbij kan zelfs worden terruggekeerd tot de basis, een werkende tinfolie-fonograaf (replica) van het type waarmee Edison in 1877 de eerste afspeelbare geluidsopname heeft gemaakt.

Te verwachten bezoekersaantallen en opbrengst

De situering van de Euro-bioscoop is voor een museumbestemming gunstig. Parkeerruimte is in de nabijheid aanwezig en het pand ligt op loopafstand van het station Hilversum.

Het voormalig Omroep- en Fonografisch museum aan de Oude Amersfoortseweg trok in de periode rondom het jaar 2000 per jaar gemiddeld circa 35.000 bezoekers. Hiervan kwam ongeveer de helft op eigen gelegenheid, de rest bezocht het museum in groepen als onderdeel van een soort 'package deal' met onder andere het bijwonen van opnamen in de studio's op het Mediapark. In geval van een goed gepropageerde tijdelijke tentoonstelling konden ongeveer 60 tot 65.000 per jaar bezoekers worden geteld. Aangetekend moet worden dat de locatie van het voormalig Omroep- en Fonografisch museum niet gunstig was (verstopt in een woonwijk). De situering nabij station Hilversum Sportpark was uitstekend en de (gratis) parkeergelegenheid was zeer ruim.

Volgens het jaarverslag 2013 trok Beeld en Geluid in dat jaar 227.000 bezoekers. Een goed jaar, aldus het verslag, mede door de tentoonstelling 'Leven met Oranje', naar aanleiding van het 200-jarig bestaan van het Koninkrijk. Echter omvat dit cijfer alle bezoekers van het instituut. Het aantal dat daadwerkelijk de 'Experience' heeft bezocht ligt lager.[6]

Dat een gespecialiseerd museum waarin productieprocessen worden getoond (terwijl er ook oog is voor een creatief eindprodukt) een attractie kan zijn bewijst het textielmuseum in Tilburg dat in 2013 door meer dan 55.000 mensen is bezocht.[7] In Hengelo trekt het meer algemeen opgezette techniekmuseum HEIM zo'n 35 tot 40.000 mensen per jaar.[8]

De vraag is of dergelijke bezoekersaantallen met het Euro-bioscoop museum zouden kunnen worden gerealiseerd en of dit wenselijk zou zijn (zie hieronder: Verkeer binnen en buiten het museum).

Gezien de kleinschalige en meer gespecialiseerde opzet en de relatief geringe oppervlakte lijkt het realistisch uit te gaan van een bezoekersaantal van 20.000 personen per jaar.[9]

Kosten

In dit stadium van de plannen is het niet goed mogelijk een doortimmerde financiële prognose te geven. Er resten nog teveel vragen ten aanzien van kosten, wensen en mogelijkheden. Hieronder is toch getracht een indicatie te geven.

---

[6] http://files.beeldengeluid.nl/pdf/Jaarverslag2013.pdf [30 december 2014]
[7] http://www.textielmuseum.nl/uploads/content/Jaarverslag%202013%20TM.pdf [1 januari 2015]
[8] http://www.techniekmuseumheim.nl/nl/Over-ons [3 januari 2015]
[9] Deze schatting is mede tot stand gekomen in overleg met Marcel Lenders, conservator van het Museum van Wasrol tot DVD te Venlo-Boekend.

De exploitatiekosten van het gebouw zijn op het moment van schrijven onbekend. Naast vaste lasten als verwarming, klimatisering, elektra en bewaking zal, bij het in gebruik nemen als museum, het gebouw moeten worden ingericht en zal een inventaris (stoffering, meubilair en vitrinekasten) moeten worden aangeschaft.

Professionele opzet vraagt ten minste een directeur en/of conservator, een medewerker behoud en beheer en secretariële ondersteuning. Deze functies zouden gezien de beperkte omvang van het Euro-bioscoop museum parttime kunnen worden uitgevoerd. Voorts zullen nu en dan de diensten van een accountant moeten worden ingehuurd voor een jaarlijks financiële verantwoording, evenals menskracht bij de bouw van (wissel)tentoonstellingen. Voor een groot deel (rondleiders, receptie, museumwinkel, eventuele objectregistratie et cetera) kan worden gewerkt met vrijwilligers en stagiaires. Aan honoraria kan worden verwacht dat circa €100.000, - per jaar nodig zal zijn.

Verkeer binnen en buiten het museum

De afmetingen van de Euro-bioscoop zijn aantrekkelijk (voldoende maar niet te veel) voor het museum maar leggen ook beperkingen op aan het bezoekersaantal. Dit geldt ook voor de directe omgeving van het museum. Een te grote stroom bezoekers zou een te grote belasting worden voor de omgeving en leiden tot onveilige situaties in het gebouw.

Uitgaande van een openstelling van 300 dagen per jaar komt dit met 20.000 bezoekers op circa 67 per dag. Bij 8 uren openstelling per dag is dat ongeveer 8 bezoekers per uur. Dit zal, zelfs wanneer het bezoekersaantal zou verdubbelen, niet leiden tot een wezenlijke verhoging van de verkeersdruk in de omgeving of gevaarlijke situaties in het pand.

Fondsen

Inkomsten

Met het oog op de continuïteit van het museum zijn gedifferentieerde inkomstbronnen wenselijk. Het wegvallen van bijvoorbeeld één subsidiegever mag niet leiden tot de ondergang van het museum.

Opbrengst museum

Uitgaande van een bezoekersaantal van 20.000 personen zou dit bij een entreeprijs van €10,- een omzet van €200.000,- genereren.

Dit zal vermoedelijk voldoende zijn om de exploitatiekosten te dekken. Zoals hierboven gesteld zal naar schatting €100.000,- nodig zijn voor honoraria. Rest een zelfde bedrag voor energie, inrichting van tijdelijke tentoonstellingen, schoonmaak, bewaking, vrijwilligers/stagaires en eventuele huur.

Subsidies

Voor het verkrijgen van subsidies kunnen bijvoorbeeld het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Mondriaan Fonds en/of BankGiroLoterij, Postcode Loterij en andere, nationale en/of Europese fondsen worden benaderd. Sponsoring kan worden voorgelegd aan bedrijven en industrie uit de telecomsector en leveranciers van (geluids) apparatuur en energie, firma's werkzaam in de geluidsindustrie (labels, perserijen) en branche- en beroepsorganisaties (NVPI) en/of Buma-Stemra. Met 'crowdfunding' worden tegenwoordig veel plannen gerealiseerd. Dit is weinig stabiel en kan vermoedelijk alleen veilig worden toegepast bij eenmalige projecten, zoals de opzet en inrichting van tijdelijke tentoonstellingen.

Een nieuwe wijze van sponsoring is dat bepaalde afdelingen van het museum worden 'geveild'. Hierbij wordt de onderhoudsverplichting voor bijvoorbeeld 5 jaar gegarandeerd door een bedrijf. De naam van deze sponsor wordt ergens in de bewuste ruimte vermeld.

Uiteraard zal, wanneer blijkt dat het museum in principe te verwezenlijken is, een uitgebreide fondsenwerving en 'public relations' campagne moeten worden opgezet.

Neveninkomsten

Met het vervaardigen van grammofoonplaten van/voor bezoekers in de eventueel in te richten studio kan een kleine winst worden gemaakt.

Een museumwinkel kan voor aanvulling van de inkomsten zorgen. Hierbij kan samenwerking worden gezocht met enkele speciaalzaken op hi-fi gebied en/of antiquairs en antiquariaten met specialisatie op techniek en/of grammofoonplaten.

Aangezien museumbezoek voor velen gepaard dient te gaan met versterking van de inwendige mens zal een voorziening voor het verkrijgen van eenvoudige spijs en drank niet mogen ontbreken. Mogelijk kan ook hier nog een aanvulling op de inkomsten worden gerealiseerd, eventueel door deze activiteit uit te baten. Daarbij kan deze horeca gelegenheid ook worden opengesteld voor niet-museum-bezoekers.

Collecties

Hieronder volgt een kort exposé van collecties die voor tentoonstelling in museum beschikbaar zijn. Hiervoor is in principe toezegging van de eigenaren verkregen. Hierbij zijn voor de permanente collectie van het museum vooral de collecties van Frans Driesens, Harry Coster en Tim de Wolf van belang.

- Jelle Bos (Grammofoonmuseum, Nieuwleusen (Overijssel), een collectie consumenten afspeelapparatuur (wasrol, grammofoonplaat, band etc.) van circa 1890 tot circa 1990.
- Frans Driesens (Radio Amateur Museum, Reusel (Noord Brabant), een bijna complete collectie ontvangers vervaardigd door de N.S.F. fabrieken te Hilversum, tevens een omvangrijke verzameling ontvangtoestellen van divers fabricaat (amateur en bedrijfsmatig) uit de eerste tien jaar van de radio in Nederland (1919-1929)

- Harry Coster (Audiolab Harry Coster, Hilversum), een collectie matrijzen vervaardigd voor de Nederlandse Decca grammofoonplatenmaatschappij tussen september 1933 en mei 1940. Decca heeft in genoemde periode vele Nederlandse solisten en ensembles vastgelegd. Op enkele nummers na is de collectie compleet en omvat dus het gehele 'fonds' van genoemde maatschappij in genoemde periode. Het is een goede afspiegeling van de Nederlandse amusementsmuziek, van 'schlagerzanger' Lou Bandy via Ramblers tot jazz van Melle Weersma's Red, White & Blue Aces.
- Wim Heij (Stichting Geschiedenis Geluidsregistratie), een collectie bandopnameapparatuur van rijke scharkering, zowel amateur- als professionele apparatuur.
- Tim de Wolf (Stichting Geschiedenis Geluidsregistratie), een collectie bestaande uit apparatuur voor het opnemen van grammofoonplaten (amateur en professioneel) waar onder de platensnijder gebruikt door Decca en Philips tussen 1933 en circa 1963, een nagenoeg complete collectie Neumann apparatuur, waar onder de wasplaten schaafmachine zoals gebruikt door de VARA. Voorts, aan opname gerelateerde apparatuur (versterkers, microfoons), apparatuur afkomstig van (en vervaardigd door) de Nederlandse Radio Unie (snij-apparatuur, bandopname-apparatuur, lijnsets, luidsprekers, regeltafels). De collectie omvat ook consumentenapparatuur, hoofdzakelijk grammofoons uit de periode 1935-1970. Daarnaast omvat de verzameling veel documentatiemateriaal en foto's. Voorts is een grote collectie elpee hoezen aanwezig van Philips (periode 1950-1970).

Resumerend

Technische musea zijn schaars, niet alleen in Nederland maar ook in Europa. Hilversum krijgt met het Euro-bioscoop museum een belangrijke toeristische troef in handen. In combinatie met de 'Experience' en een tour langs de studiogebouwen kan op één dag de geschiedenis van omroep en platenindustrie op totaal verschillende manieren worden beleefd. Dit alles zal een type 'kwaliteits-toeristen' aantrekken waarvan ook andere bedrijfstakken in Hilversum zullen profiteren.

Samenvattend; het museum in de voormalige Euro-bioscoop wordt een museum waar op een rustige en ingetogen manier de geschiedenis kan worden ingedronken en begrip voor de diverse ontwikkelingen ontstaat. De presentaties zijn (eventueel door gebruik van nieuwe media) op diverse niveaus te zien waardoor zowel leek als expert kan begrijpen, genieten en leren. Naast eventuele tijdelijke tentoonstellingen is er in permanente expositie een collectie radiotoestellen te zien van de NSF (periode 1918-1930) kan historische opnameapparatuur worden bewonderd en is 'live' het productieproces van de grammofoonplaat te volgen. Dit laatste is voor zover bekend nergens voor publiek te zien.

De getoonde objecten zijn van hoog niveau en kunnen zich meten met de (overigens zeer schaarse) buitenlandse musea op dit gebied. Hierdoor zal in Hilversum een belangrijke regionale, nationale en internationale attractie ontstaan.

Thema's tentoonstellingen

Ten slotte ter illustratie enkele thema's (soms overlappend) die in het Euro-bioscoop museum (eventueel als wisseltentoonstelling) belicht kunnen worden:

- Ontwikkeling van omroeptechniek
- Ontwikkeling en werking van opname- en weergavetechniek (mechanische en magnetische registratie)
- Vormgeving van apparatuur (design)
- Ontwerp verpakking van geluidsdragers door de industrie (hoesontwerpen)
- Opname en productie (en technische innovatie) van grammofoonplaten (logica in de ontwikkeling, waarom die vreemde snelheden? 33⅓, 45 en 78 toeren voor platen, 4¾, 9½, 19, 38 en 76 cm/sec voor band)
- Concurrentie van producenten (Bijvoorbeeld: hoe NSF / Philips de kleine radiofabrieken in Nederland heeft opgeslokt.)
- Pionierende industrie in Nederland (radio, taperecording)
- Succesvolle plaatselijke ondernemers op radio-technisch gebied (bijvoorbeeld de geschiedenis van Amroh te Muiden, Schaaper in Hilversum)
- Streven naar 'high fidelity'; van de Bettini weergevers van rondom 1900 via exponentiële hoorn, elektrische opname, 'bi-ampli' en stereo ('vintage hi-fi') naar het digitale tijdperk.
- De gesproken brief als fenomeen in de communicatie tussen uitgezonden militairen en het thuisfront. Vele gesproken brieven zijn voor de Dienst Welfare opgenomen door Geluidstechnisch Bureau Jac van der Klei, toen gevestigd in de Nassaulaan, Hilversum.
- Streven naar miniaturisering van afspeelapparatuur
- Adverteren van apparatuur en geluidsdragers
- Adverteren op geluidsdragers, de 'slappe' Sonopresse reclameplaatjes
- Knutselen in techniekland. Producten van knutselaars in het verleden (radio, grammofoon, opnameapparatuur) maar ook: hoe maak je een radio met wat je in de keukenla vindt? Hoe kan een patatzak in een handomdraai een grammofoon worden?

Tim de Wolf,
5 januari 2015